

det saa stærkt fra flere ærede Taleres Side med Hensyn til Kirkeraadet er blevet fremført, at man maatte frygte for en gjenoplivet Kirketugt.

Den ærede Minister kom til — jeg vil sige at spørge med, hvad jeg havde yttret om, at naar man slog de to Balgklasser sammen til een, saa vilde de læge Balgmænd stærkt paavirktes gennem de Geistlige, og at man der ikke alene vilde holde sig til Fornuftgrunde, men tage Troen til Hjælp igjennem religiøse Foredrag — navnlig skal der jo efter Lovforslaget afholdes Guds-tjeneste forinden Balget — saa at man ogsaa ad den Vej vilde søge at indvirke. — Den ærede Minister sagde saa, at jeg jo meget godt vidste, at man kunde indvirke paa Folk med Andet end Fornuftgrunde — ja, jeg skal tage det op, men jeg skulde meget betvivle, om der findes et eneste Menneſte i denne Sal eller udenfor, som ikke veed dette. Hvo veed ikke, at Folk kunne paavirktes af Andet end Fornuftgrunde? Den ærede Minister har meget ofte paavirket Folk ved Andet end Fornuftgrunde. Var det f. Ex. ved Fornuftgrunde, da han ved sit Foredrag i Anledning af den Tale af mig, hvortil jeg sigter, rystede sine Benners Lattermuffler her i Salen? Nei, det var ikke ved Fornuftgrunde, men det var ved Vittigheder, og det var meget gode Vittigheder. Altsaa jeg siger: jeg veed meget godt, at Folk ofte lade sig paavirke af andre Grunde end Fornuftgrunde, men vi vide Allesammen, at man i den Retning ikke kan paasthyde, at en Enkelt veed Mere end en Anden.

Efterat jeg har yttret dette, skal jeg endnu kun tilføie, at den ærede Ministers Naade at tage dette mit Foredrag paa har jeg ikke kunnet forklare mig anderledes end derved, at jeg antager — og denne min Antagelse er jeg blevet beſtyrket i ved, at den ærede Minister ikke siden har havt Ordet — at han ønskede meget stærkt at udtale sig mod det foreliggende Lovforslag; men at han ønskede at faane Forslagsstillerne og derfor gjerne i Form af Bemærkninger til mig vilde sige, hvad han ikke saa stærkt meente at kunne sige til dem. Saaledes forstaaet, kan jeg meget godt indsee det

Rigtige deri fra hans Side, og jeg skal ikke i mindste Naade beklage mig derved.

Kirke- og Underviisningsministeren:

Jeg befinder mig i nogen Forlegenhed ved at tage Ordet efter det Foredrag, der nu er holdt; men det forekommer mig dog imidlertid, at navnlig den sidste Øtring af den ærede Rigsdagsmand, foruden en Deel andre, gjør mig det til en Slags Nødvendighed strax at udtale mig, idet jeg navnlig ved at sammenligne dette Foredrag med det, der af den ærede Rigsdagsmand blev holdt for et Par Dage siden, seer, i hvilken Grad et Foredrag kan berøves hele sin Charakter og Tone, saaledes endog at det virkelig kan synes, at den, der har holdt det, kan være berettiget til at sige, at det har været af en ganske anden Art, end det var, da det blev holdt. Ogsaa sidste Gang havde mit Foredrag den Fordeel at komme lige umiddelbart ovenpaa den ærede Rigsdagsmands, medens Indtrykket af hans Foredrag endnu maatte være saa levende, at jeg holdt mig overbeviist om, at der var Faa her i Salen, som ikke sølte, at netop Charakteren af mit Foredrag passede særdeles vel til den Charakter, som den ærede Rigsdagsmand dengang behagede at give sit. — Det har nu ved hans Forklaring iasten erholdt en saa forandret Charakter, at det er vanskeligt at gjenkjende det; og for ikke igjen at udsætte mig for noget Lignende, vil jeg strax gribe Ordet, for at bevare den ærede Rigsdagsmands nu holdte Foredrag. Jeg vil da først gjøre den ærede Rigsdagsmand opmærksom paa, at den Formodning, som han i Slutningen anførte om Grunden til, at jeg besvarede netop hans Foredrag og saaledes som jeg gjorde, er fuldkommen urigtig, Noget, som jeg ogsaa antager skal vise sig, naar jeg senere faaer Leilighed til at yttre mig udsørligere. Jeg gjorde allerede, da jeg begyndte mit Foredrag sidste Gang, opmærksom paa, at jeg forudsatte, at der senere vilde blive Leilighed for mig til at tage Ordet, og den har jo allerede længe været tilstede og vil maaffee endnu længere være det, — men det var imidlertid saa langt fra, at jeg alene holdt mig til Foredraget af den ærede Rigsdagsmand, hvor rig en Anledning det end